

IZHAJA VSAKI DAN

Štev. 91
 vsaki dan izhajajo v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Fostojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nč. (10 stot.)
GLASBI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 cm. in višini 2 cm. Ocene: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, samostojne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 3 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanjši pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinstvo je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vsako leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne odira.
 Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: cele leto K 5-20, pol leta 2 60
 Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno pisana pisma se ne sprejema in ne vrnijo se ne vračajo.
 Naročnina, oglaševanje in reklamacije pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
 Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik in odgovorni urednik „Edinosti“ - Nacionalna tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
 Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57

Brzobjavne vesti.

Kazenska razprava sicinski.

LVOV 30. — Kakor poročajo listi, je svetovalstvena zbornica tukajšnjega deželnega sodišča odbila vlogo branitelja Sicinskega (morilca gališkega namestnika grofa Potočkega), s katero je zaprosil za zopetno odložitve razprave, ki je določena za jutranji dan.

Kralj Edvard na Španskem.

SAN SEBASTIAN 31. Angleški kralj Edvard je dospel sem ob 2. uri popoldne. Kralj je obedoval v gradu Miramar. — Sočasnik s španskim kraljem je bil prisrčen.

Dunaj 31. — Danes je bil dr. Lueger sedmič izvoljen dunajskim županom.

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

Zagreb, 30/3.

Klevete dra. Friedjunga so izzvale v vrstah vseh pošteno mislečih Hrvatov največje ogorčenje in indignacijo. Dr. Friedjung hoče biti historik. A prvo svojstvo, ki se je mora zahtevati ravno od historika prej, nego od vascega družega, je objektivnost, pravico ljube. Ravno historik ne sme pokrivati ničesar z avtoriteto svojega imena, kar nima dokumentirano v rokah. Historik mora beležiti dokazane dogodke in jih koncentrirati na podlagi svojega znanja, ne sme jih pa zvrčati ali celo — izmišljati. To pa je ravno storil ta nemški historik dr. Friedjung. Obdolžil je nekatere poslance hrvatske koalicije „veleizdajniške“ propagande, a ko je bil pozvan, naj pride z imeni na dan, začel se je umikati na način, ki je naravnost nevredno učenjaka. Izjavil je, tožite me, potem pridem se svojim materijalom pred sodišče; ob enem pa noče imenovati imen in jemlje s tem obrekovancem možnost, da bi ga tirali pred sodišče. Izgovarja se, da noče dati državnemu pravdniku materijala za prognanje dotičnih poslancev kvetskoro-srbske koalicije. Hlino torej še nekako obzirnost in nobieso. Ali ta maneuver je izpodbit po izrecnem pozivu prizadetih, da ne treba imeti nikakih obzirov. Sicer pa se niti ne zahteva od njega, da pride z dokazi na dan, ampak zahtevajo se le imena. A ravno teh noče dati. Jasno je torej, da se boji sodišča. S tem pa jemlje dotičnikom možnost obrambe.

Takovi so ti Nemci, pa naj bodo že navadni politični hujskači, ali pa — historiki. O postopanju dra. Friedjunga se more torej reči, da je nevredno ne le učenjaka, ampak tudi poštenjaka. A kar nam kaže njegov čin še v posebno gdi luči, je dejstvo, da se je tako ravnal po naročilu mogotcev. In omenimo naj mimogrede, da se smatra dra. Friedjunga posebnim zaupnikom barona Aehrenthala, ki da je — tako se govori — s to Friedjungovo kleveto hotel nekako opravičevati svojo balkansko politiko!

(20. dan razprave.)

Predsednik je otvoril razpravo ob 9. uri. Toženec Simo Živković je izjavil dalje, da ni bil z amerizanskimi Srbi v nikakih zvezah. V Belemgradu je bil, ali pomisliti treba, da je bil tudi državni pravdnik Accurti že večkrat tam in da ima v Belemgradu, posebno pa v srbski vojski, mnogo sorodnikov. Nikdo pa ne toži državnega pravdnika radi veleizdaje. Vse delovanje srbske samostalne stranke, in sploh delovanje mlajše generacije Hrvatov in Srbov, se osredotoča na kulturnem in gospodarskem polju hrvatsko-srbskega naroda. „Z velikimi državnopravnimi

problemi se ne bavimo že zato, ker njihova rešitev ni od nas odvisna.“ — Votant Kuš je stavil neka vprašanja o različnih pričah. Toženec: „Po ligurijanski morali je celo kriva prijava dovoljena.“ Državni pravdnik Accurti: Iz vsega vašega delovanja je vendar razvidno, da ste „veliko-srbski agitator“. Toženec: Ako hočete, srbski agitator, ne pa velikosrbski in to je razlika. Državni pravdnik Accurti: Zdi se, da ste učili narod, naj vzklika: Živel kralj Peter! Toženec: „To ni res! Jaz bi tega ne storil že radi tega, ker bi bilo nesmiselno. Mi „mladi“ nismo nikak fantasti in ne gradimo na fantazijah, ampak na realnih tleh. Sicer pa je jako čudno, da so glasom obtožnice „pojavi“ veleizdajniških tendenc v vseh okrajih isti. V obtožnici je rečeno, da te tendence prihajajo od spodaj, iz naroda. Jaz pa menim, da je ravno nasprotno. Prišlo so od zgoraj; v narodu jih sploh ni bilo.“ — Predsednik mu je prekinil besedo. — Toženec: „Jaz bom še govoril o tem, povodom dokazovanja.“ Toženec je govoril dalje o slogi med Hrvati in Srbi. Bil je on s sotožencem Bekičem prvi, ki je v Dvoru razobesil hrvatsko zastavo. Državni pravdnik Accurti je citiral na to iz obtožnice pretvezni govor poslanca Pribičevića, ki ga je baje imel na nekem shodu v Dvoru. Branitelj Valenteković (Hrvat): Saj to ni vse nič res. Pribičević ni rekel tega. — Državni pravdnik Accurti: Kako ne? — Branitelj Valenteković: Jaz sem bil tedaj navzoč. Na nadaljevanju je prišlo opetovano do ojstrega prerekanja med državnim pravdnikom in tožencem. Toženec je slednjič vzkliknil razburjeno in s povzdignem glasom: „Ni in ni res, da bi bili mi v zvezi z Belimgradom. Ako bi bilo res, bi jaz tudi pripoznal.“ Sicer pa ne umeje toženec tudi tega, kako se more pripisovati njemu krivda na širjenju Srbov. „Saj jih jaz nisem naredil.“ (Hrupna veselost). Za trenotek sta govorila toženec in državni pravdnik hkratu, kar je vzbujalo vihar veselosti. — Državni pravdnik Accurti: Gospod predsednik, disciplinirajte tožence! Predsednik je dal tožencu ukor. Državni pravdnik Accurti smehljaje: „Nu, ne bom vas vpraševal po ničemer več!“ Toženec se je poklonil pred državnim pravdnikom in se je obrnil do braniteljev, kar je državnega pravdnika jako razburilo. Skočil je po konci in zaklical: „Toženec me smeš. Poklonil se je ironično. Jaz sem tu zastopnik državne oblasti in se ne puščam žaliti.“ Senat je sklenil na to, da se toženec kaznuje s 24 urami temnega zopora in trdim ležiščem.

Na vprašanje branitelja dra. Lukinića (Hrvat): je izjavil toženec, da v okraju Dvor ni nikakih nasprotstev med Hrvati in Srbi. Branitelj dr. Lukinić: „Torej nasprotstva niso prišla tako daleč, kakor med nami Hrvati, ki se moramo oboroževati z revolverji proti Frankovi stranki!“ Branitelj je vprašal na to tožence, da-li misli in kako si predstavlja, da se srbski grb, uvezan v dekliško srajco, more popularizirati (!), kakor to trdi obtožnica. (Veselost). Na nadaljna vprašanja branitelja je odgovoril toženec, da ni nikdar čul o kaki prepovedi kupovanja ali prodajanja slik kralja Petra. Naglašal je dalje čudno logiko v obtožnici, v kateri je rečeno, da Srbi Hrvate bojkotirajo in kjer ne delajo tega, so opuščali to z namenom, da prevarijo Hrvate!!

Predsednik je odredil 1/2 ure odmor. Po pavzi. — Na nadaljna vprašanja branitelja dra. Lukinića je odgovoril toženec, da so se ravno poslanci srbsko-samostalne stranke v hrvatskem saboru in ograko-

hrvatski zbornici odlikovali v boju za pravice kraljevstva hrvatskega. Dalje je rekel, da se mu zdi jako verjetno, da so si pričle same pisale grozila pisma. Neki tak človek se je nedavno temu obesil, ko so ga zalotili pri tem. Branitelj dr. Lukinić je pokazal med drugim neko vojaško pozivnico, na kateri je teket označen kakor nemško-srbski ter je izpolnjena s cirilico. Zahteval je, naj se ta pozivnica, izdana od vojaške oblasti l. 1909, priključi aktom. Dalje manifest Nj. Veličanstva Frana Josipa, I. od 15. decembra 1848, pisan v cirilici. Razun tega je zahteval čitanje nekaterih mest iz znanstvenih del, kjer sta dokazani starost in raba cirilice. Na predlog drž. pravdnika je senat odklonil te predloge. Po nekaterih vprašanih braniteljev dra. Valentekovića in dra. Petranovića (oba Hrvata) je predsednik odgodil razpravo na jutri ob 8 1/2 uri.

ZAGREB 31. (Ogr. biro). Danas sta bila zashšana obtožnica Živković star. in vpokojeni gozdar Zunić. Način njune brambe se krije večinoma z onim že zaslišanih obtožencev. Oba sta tajila čine, katerih se jih obdoljuje.

GOVOR

posl. dra. Otokarja Rybářa na volilnem shodu pri Sv. Mariji M. Spodnji dne 28. marca 1909. (Konec).

Volitve v občinski svet in deželni zbor tržaški.

Bližje se volitve v občinski svet, oziroma deželni zbor tržaški. Vršile se bodo po priliki v mesecu juniju in sicer na podlagi novega volilnega reda. V boj stopi več strank. Tudi socijalna demokracija. Ta bo gotovo vodila svojo vilino agitacijo posebno skliceraje se na svoj program. Nu, treba vedeti, da programi so navadno sploh dobri in lepi. Ali stvar postaja drugačna, ko treba program spreminjati v dejanja. Vprašanje je, da-li dotična stranka tudi praktično izvaja svoj lepi program? So-li socijalni demokratje, dospersi do moči, tudi izpolnjevali svoje obljube? Vi vsi veste, kaj in koliko so objubljali vsega. Kje so ostale vse te obljube? Celo posebno brošuro so izdali, v kateri so pred zadnjimi državnoborskimi volitvami obečali volilcem zlato gore, raj, nebesa na tej zemlji. Trdili so naravnost, da socijalna demokracija je — kruh! Take obljube so delali v govorih, na shodih, po listih.

In volilci so jim res izkazali čast in jim poverili zastopstvo svojih interesov. In vseh tega zastopanja. Ni jih. Ali jaz nikakor ne dolžim njih, če niso izpolnili, kar so objubili. Je pač tako, da tudi oni nimajo moči, da bi izpremenili obstoječe socijalne in gospodarake razmere. To pa moram reči: nikdo naj ne objublja več, nego ve, da bo mogel izpolniti. Oni pa so stokrat več objubljali, nego so mogli imeti nade, da tudi izpolnijo. Zato jih grajam.

Na to je govornik — slično kakor že na shodu v Rojšanu — dokazal drastično in na podlagi dejstev, kakov kontrast je med nekdanjim kričanjem socijalistov proti vsemu obstoječemu socijalnemu in državnemu redu, in med postopanjem njihovih poslancev na Dunaju in je nadaljeval:

Doma je lahko kričati, objubljati, rušiti prestole, ali tam gori na praktičnem delu mora vsakdo računati z razmerami. Tako so tudi socijalni demokratje postali iz levov krotke ovčice. Govori se celo, da so celo postali — kakor kaže glasovanje o proračunu — najzvestejši podporniki vlade.

Mene le veselji, da so tudi socijalisti izpredvidili, kako se treba prilagodjati razmeram. Zato naj pa tudi oni ne zamerejo nam, če

malo objubljam, a storimo, kar je v naši moči.

Jaz nisem delal volilcem nikakih velikih obljub, ker vem, kako težko je kaj doseči, posebno pri nas v Trstu. Na magistratu dovoljujejo kaj vsakomur prej, nego nam Slovencem. Jaz sem vedno objubljal in vedno objubljam tudi danes le to, da bomo z vsemi svojimi silami branili vaše interese, da vam bomo skušali koristiti, da bomo protestirali proti krivicam, da povzdignemo naše ljudstvo na višo stopinjo v kulturnem in gospodarskem pogledu, da bo tu naša zastava istotako tako spoštovana kakor vsaka druga! To objubljam in nič več.

Ker se ni nikdo več oglašil za besedo, je predsednik Miklavc zaključil zborovanje z navdušenimi besedami, s katerimi je izvajal:

Čuli ste prekrasno poročilo našega poslanca. Povedal vam je, kako težko pozicijo imajo naši poslanci na Dunaju. A ne smete pozabiti, kake sitnosti in skrbi ima poslanec tudi doma. Vsprejemati mora razne želje in poročati na shodih volilcem, kakor se je kaj zgodilo n. pr. danes na toli poučen način. Takih poročil nismo bili poprej navajeni. Radi tega pa ne dolžim nekdanjih poslancev. Bili so pač drugačni časi in druge razmere. Duh časa je bil tak, da poslanec ni čutil potrebe, da bi redno poročal volilcem o dogodkih. A tudi ti poslednji niso bili tako zreli, da bi zahtevali kaj takega od svojih poslancev. Ali časi so se spremenili in mi smo napredovali. Volilci zahtevajte danes, da je poslanec v kontaktu z njimi. A mi moramo biti hvaležni svojemu poslancu, da tako spoštuje to željo volilcev. Vem, da govorim iz srca vam vsem, ako mu tu v imenu nas vseh izrekam zahvalo in popolno zaupanje in željo, da bi nas zastopal še mnogo let.

Kar se tiče predstojećih volitev, naglašam samo; pripravimo se dobro, da obranimo svojo čast, kakor smo jo doslej varkali. Toda povsili treba vodstva in zato se bomo tudi to pot strogo ravnali po navodilih našega političnega društva, ki že vrsto let tako spretno in uspešno vodi našo borbo. Bog živi našega poslanca, Bog živi naše zavodne volilce!!

DOGODKI NA BALKANU.

SRBIJA.

BELIGRAD 31. Čuje se, da so častniki drugega kavalerijskega polka v Kraljevem brzobjavno podali kralju ostavko s motivacijo, da hočejo zapustiti armado vlad neslavnega zvršetka bosanske krize. Tudi iz drugih posadk je pričakovati ostavko častnikov.

BELIGRAD 31. Tukaj zagotavljajo, da odpotuje princ Jurij še v tem tednu v Rusijo, kjer ustopi v neki ruski polk.

Novi srbski prestolonaslednik.

Minolo nedeljo je izdal kralj Peter, kakor smo že poročali, proglas na arbski narod, v katerem pravi, da je bila odpoved princa Gjorgja na pravico do prestolonasledstva vsprejeta in da je bil drugi sin njegov, princ Aleksander, proglašen srbskim prestolonaslednikom. — Princ Aleksander se je rodil na Cetinju dne 4. decembra 1888; v drugem letu svojega življenja je izgubil svojo mater Zorko, rojeno princesinjo črnogorsko in hčer kneza Nikole. Ko se je pozneje knez Peter Karagjorgjević — sedanji kralj Peter — sprl s svojim tatom, črnogorskim knezom, je odšel a Cetinja v Zenevo, kamor so kmalu za njim prišli tudi njegovi otroci. Tam je princ Aleksander obiskoval gimnazijo. Iz Zeneve je odšel s svojim bratom Gjorgjem v Petrograd, kjer ga je car Nikolaj vsprejel v kor pažev. Tamkaj je nadaljeval svoje nauke.

PODLISTEK.

Z bombami za svobodo.

Povest iz makedonskega življenja. — Piše Niko Ninić.

Ko je Nail-efendi prečital to pismo, je je zopet zložil, se nasmehnil ter vprašal:

Torej to pismo te je tako razburilo? Husejn-beg?

Mores si misliti, efendi!

Oprosti Husejn-beg! A jaz mislim, da Selim-paša s tem pismom vred ni toliko vreden, da bi se ti radi tega razburjal.

A Selim-paša je eden prvih svetovalcev padišaha!

Je, še danes, s ne bo več dolgo.

Kako misliš te, efendi?

Ali nimamo jutri posvetovanje, kako bi se iznebili teh paš, ki nam pijejo kri in se

bogate ob žuljih naroda. Ravno Selim-paša bo eden prvih, ki odlete. Hvali Allaha, da ti ta človek ni postal zet!

Husejn-beg si je jezno grizel brke ter mrmral pred-se:

Ko bi bilo samo to!

Stotniku je zaigral krog ustn lahek, skoraj ironični smehljaj.

Selim-paša ti je objubil naslov paše, kaj ne?

A kako znaš to, efendi?

Stotnik je zmignil z rameni ter opomnil: Vidiš, da nam ni nič tajnega, da doznavamo vse, kar se dogaja v Stambulu, in trdi to, kar bi se imelo šele zgoditi. Sicer ti pa zagotovljam, da postaneš paša preje nego se mesec dvakrat spremeni.

Ti mi to zagotovljas, efendi?

Da, Husejn-beg, jaz sem le siromašen jusbaša (stotnik) padišahove vojske, a za nekaj tednov bo pri nas veljal en jusbaša več, nego kdo onih, ki se grejejo danes ob žarki milosti, prihajajoče iz Ildiz-kioska. Evo ti moje roke! Govoril sem, Husejn-beg!

Husejn-begu se je ob teh besedah stot-

nika razjasnil obraz, in z veseljem je vsprejel ponujano mu desnico.

Polagoma so začeli prihajati že zvečer bolj oddaljeni agi in begi, ali novoprišleci so dohajali vsi noč.

Uglednejši iz-med teh prihajajočih gostov so bili že po Husejn-begu obeščeni, da gre za posvetovanje, kako bi se zrušilo obstoječi sistem. Ti so potem pripravili druge za dogodke prihodojega dne. Na ta način so bili vsi oni, ki so prihajali, več ali manje obeščeni o namenih njih sestanka. Popolnoma jasno, zakaj gre, za pravo ni znal nihče, niti Husejn-beg sam ne. A znali so, da gre za nekaj posebnega, nekaj novega, česar do sedaj še niso imeli. Pričakovali so, da se jim odpre nov, do tedaj nepoznan svet, v katerem bodo zamogli bolje in mirneje živeti nego dosedaj.

Okoli devete ure so bili na licu mesta že vsi povabljeni. Bilo je okoli stoindevajset mož. Ko so bili zbrani, stopil je med nje Husejn-beg, s stotnikom Nail-efendijem ob strani.

Husejn-beg je pozdravil dolece v dalj-

šem govoru ter se jim zahvalil, ker so se odzvali njegovemu pozivu.

Ali on ni bil govornik; to se pravi, da ni imel nikjer prilike, da bi se izuril v govorniški umetnosti. A po naravi je bil obdarjen ter mu je jezik tekel gladko. Vendar je bil v ostalem ves njegov nastop tak, da bi bil na kakem shodu na zapadu vzbujal le smeh. Govoril je glasno, ali bolje rečeno: kričeče, a kretnje njegovega telesa in rok, bi bile vzbujale pri kakem zapadnjaku le posmeh. — Ali svojim poslušalcem je imponiral s svojim nastopom, in ugled, ki ga je užival že poprej, je s tem le še narastel.

Govoril je, da je edino-le vlada in slabo urejena država, kriva, da se njim godi tako slabo, da niso nikdar varni pred rjavo ne življenja, ne imetja. Govoril je potem o svobodi, o narodu, o bratstvu, kakor je to čul od Hakim-beja in Nail-efendija, a je pri tem maračkako besedo, maračkak pojmo po svoje zasulak, tako, da se je moral stotnik večkrat nasmehnuti. A ta si je mislil: samo da si naš in da služiš našim namenom! Misli potem, kar hočeš. Dalje.

V Petrogradu je ostal princ dokler ni oče postal srbski kralj. Tedaj je prišel v Srbijo.

Srbska nota Avstro-Ogrski.

BELIGRAD 31. — Srbski odposlanec Simić je danes opoldne izročil ministru za unanije stvari baronu Aehrenthalu noto sledeče vsebine: Z ozirom na prejšnjo noto srbske vlade od 14. marca t. l. in v svrhu, da se odstrani vsako nesporazumljenje, ki bi utegnilo iz tega nastati, je srbski odposlanec prejel nalog, da poda dunajskemu ministru sledečo izjavo:

Srbija priznava, da ni bila valed dejstva, ustvarjenega v Bosni in Hercegovini, zadeta v svojih pravicah, da se torej prilagodi sklepu, ki ga vlasti stori glede člana 25. berlinske pogodbe. S tem, da se Srbija pokorava nasvetom velevladi, se obvezuje, da opusti protest in odpor, ki ga je glede aneksnije zavzela od meseca oktobra lanskega leta. Nadalje se zavezuje, da spremeni smer svoje sedanje politike nasproti Avstro-Ogrski in da bo v bodoče živela z isto v prijateljsko sosednjih razmerah. Primerno tem izjavam in zaupaje miroljubnim nameram Avstro-Ogrske zniža Srbija svojo armado glede organizacije, dislokacije in efektivnega stanja, na stanje spomladi 1908. Dobrovoljce in čete razoroži in odpusti ter zabrani snovanje novih regularnih zborov na srbskem ozemlju.

DUNAJ 30. »Fremdenblatt« in »N. Fr. Presse« sta od kompetentne strani zvedela, da je nota srbskega poslanika Simića napravila na Dunaju ugoden vtis. Odposlanec grof Forgach izročil jutri ministru za unanije stvari Milovanoviću odgovor avstro-ogrškega ministra. — Srbska kriza je s tem rešena.

Nota velevladi Srbiji.

BELIGRAD 21. Nota velevladi, ki jo je minister Milovanović prečital v današnji seji skupščine, se glasi:

Odposlanec Nemčije, Anglije, Francije, Italije in Rusije prav krepko pozivljajo srbsko vlado, naj izroči avstroogrski vladi noto sledeče vsebine, ki jo odposlanec predlagajo. Bistveno je, da se to noto prepiše in čim prej odpošlje.

(Sledi besedilo note.)

S tem, da odposlanec Nemčije, Anglije, Francije, Italije in Rusije priobčujejo omejeno po nalogu in v imenu svojih vlad, so pocblaščenim obvestiti srbsko vlado, da je c. in kr. minister za unanije stvari v svojem razgovoru z zastopniki Nemčije, Anglije, Francije, Italije in Rusije na Dunaju, izjavil, da Avstro-Ogrska nikakor ne želi na Srbijo pritiskati, niti ovirati normalni razvoj srbske vojske, in da je dal jasna zagotovila, da Avstro-Ogrska ne namerava napasti Srbijo, ako se razoroži in da ne namerava kršiti neodvisnosti in celokupnosti Srbije in ovirati svobodnega razvoja.

Skupščina.

BELIGRAD 31. Seja skupščine je bila otrozjena po dveipolurni tajni konferenci. Na seji je minister za unanije stvari Milovanović prečital noto, ki so jo zastopniki velešil izročili srbski vladi. Čitanje note so poslanci tiho poslušali, nakar je bila seja zaključena.

RUSIJA.

Novi načelnik ruskega generalnega štaba.

Iz Petrograda javljajo, da je bil dose-danji načelnik glavnega štaba generalni lajtnant Mišlajevski, načelnikom generalnega štaba, generalni lajtnant Kondratjev pa načelnikom glavnega štaba.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Češki deželni zbor. Iz Prage poročajo, da je vlada sklenila v prvi polovici aprila sklicati češki deželni zbor na kratka zasedanja. Sedaj se vrše tozadevna pogajanja s nemškimi poslanci; od vsepa pogajanj bo odvisno, ako vlada izvrši svojo namero.

Dnevne vesti.

Posebna izdaja »Edinosti« izide ozirom na porotno obravnavo proti Juliju Födranspergu tudi danes popoldne. Včerajšnja posebna izdaja nam je posla takorekoč izpod rok, tako, da ob najboljši volji nismo mogli vstreci velikim zahtevam. Cenjeni naši čitatelji in razprodajalci naj nam oprostite, ako nismo mogli vsem in povsod ugoditi. Danes bomo skušali storiti vse mogoče, da bo vstreženo izvanrednim zahtevam.

Naročnikom. Prosimo gg. naročnike, naj naročnino pravčasno obnovijo, da ne bo presledka v dostavljanju lista; posebno opozarjamo one, ki so z naročnino zaostali, naj nemudoma povrnejo zaostanek, ker drugače bi bili primorani, ustaviti jim list. V to svrhu prilagamo danes poštno položnico.

Uprava »Edinosti«

Konferenca isterskih poslancev, ki se je vršila včeraj od 4. do 7. ure pop. v posvetovalnici namestniške palače, so se udeležili skoraj vsi poslanci obeh strank, hrvatsko-slovenske in italijanske. Navzoči so bili tudi g. namestnik princ Hohenlohe, zastopnik vlade Fabiani, nam. svetnik Pipitz in deželni kulturni nadzornik Frihanf. Po daljši debati je konferenca sklenila jednoglasno: 1) Zbrani

poslanci ponavljajo željo, naj se takoj skliče deželni zbor. — 2) Izražajo željo, naj deželni odbor na svojo odgovornost in s pridržitvijo naknadnega odobrenja deželnega zbora določi znesek 100.000 K, ki naj se jih porabi v olajšanje bede. — 3) Izvoli se komisija štirih deželnih poslancev (dr. Laginja, Spincič, dr. Rizzi in dr. Bartoli), ki naj pri osrednji vladi na Dunaju posreduje v svrhu, da se nadaljni primeren znesek podeli za olajšanje bede v Istri tudi iz državnih sredstev. 4) Izvolijo se štirje poslanci (dr. Laginja, Matko Mandić, dr. Appolonio in Mrach), ki imajo skupaj z enim zastopnikom deželnega odbora in eventualno (ako namreč vlada podeli primeren povisek že dovoljene podpore v svrhu olajšanje bede) skupaj s komisijo, določeno po pravilniku za podpore v svrhu olajševanja bede od dne 21. oktobra 1907, čim prej razdeliti in nakazati goranji znesek 100.000 K, in znesek, ki ga dovoli vlada. — 5) Naproša se vlado, naj opusti tekom tega leta vsako prisilno iztirjevanje davkov. — 6) Nalaga se komisiji imenovani ad 4), naj pretrese eventualnost, da bi se nakazal del teh za olajšanje bede določenih zneskov, za podporanje organizacij, ki se ukvarjajo z razpečevanjem vina.

Volitve za zavarovalnico proti nezgodam. Na včerajšnjem skrutinju se je konstatiral sledeči vajah:

Socijalistična kandidata Bandel in Kmet sta dobila 3133 glasov, naša kandidata Jeriha in Gomišček pa 2490 veljavnih glasov. Proglasa sta bila izvoljena socijalistična kandidata. Ta volitev pa ne more držati. Našim čitateljem že znana papirnica Vevčah je zopet, kakor prvokrat osleparila našo stranko za 641 glasov. Poslala je namreč glasovnico, katere ni hotela izročiti delavcem, naravnost na volilno komisijo, toda brez podpisa zaupnega delavca, radi česar je bila za neveljavno proglašena. Ta čin je vrhunec zlobnosti in drznosti. Prvikrat je imelo vodstvo rečene papirnice svoj izgovor — če tudi izmišljen in jalov — da se je pomotila. A od takrat, ko je bila na napako prejšnje volitve upozorjena in ko so jej naši listi ogorčeno očitali storjeno hudobijo, ne more se več izgovarjati, da ni vedela, da je treba za veljavnost glasovnice tudi podpis zaupnika delavcev. Vsem mora biti jasno, — in tega mnenja je tudi vsa volilna komisija — da je vodstvo nemške papirnice navlašč poslalo pomanjkljivo glasovnico, da nas pripravi ob teh 641 glasov. V obratih, kjer so dobili socijalisti glasovnice v svoje roke, so se dogodile razne nepravilnosti, radi katerih — z ozirom na zgorajjo lumparijo nemške papirnice — bo moralo namestništvo volitve zopet razveljaviti. Vsaj pričakovati smemo to, ako veljajo zakoni tudi za nas in upamo za socijaliste.

Vesela novost za ljubitelje narodne glasbe. Snuje se pri nas pevsko in glasbeno društvo, ki bo kakor podružnica slavnostne »Glasbene Matice« v Ljubljani sledila njenim višim ciljem. Pokazalo se je namreč, da razpolagamo sedaj s takim pevskim in glasbenim materijalom, da bi bil greh, da se istega ne akupi in porabi v gojenje vzvišene glasbene umetnosti. Zagotovljen je že sedaj imeniten pevski zbor, ki mu bodo za podlago moči, zbrane pri sokolskem pevskem zboru. Interesirajo se za stvar osebe, od katerih smemo pričakovati, da nam ustanove nekaj za res dobrega.

Naša nova ustanovitev se pa ne sme smatrati konkurenčnim podjetjem drugim pevskim društvom, katera bodo imela celo korist od te ustanove in se bodo poleg nje še lepše razvijala nego do sedaj, kakor vidimo v Ljubljani poleg »Glasbene Matice« polno cvetočih pevskih društev.

Mnogo zanimanja vzbuja med tržaškimi Slovenci namera, da bi priredili obisk groba velikega našega pesnika Simona Gregorčiča. Goričani so že priredili tako počestitev za vse Slovence slavnega groba. Mi Tržičani se nismo udeležili pogreba in nismo (izvemši vrlo Beljaško omizje in posamične hribolazce) še videli posvečenega prostora, kjer počivajo zemski ostanki velikega Gregorčiča. Kakor vsi civilizovani narodi, tako smo tudi mi Slovenci dolžni proslavljati spomin svojih velikih mož, kakoršen je bil naš »Sin planin«. »Nazaj v planinski raj« si je vedno želel naš ljubljenec in stem je tudi povedal, da je Vrano in okolica — planinski raj!

Brez vsacega javnega delovanja se je misel na ta izlet ali romanje, že zelo razširila med Tržičani.

Ako bo možno prestrbeti potrebnih voz in najeti poseben vlak od Sv. Lucije, peštane dan našega romanja slavnosten dan za vso soško dolino.

Iz Trsta pojde skoraj gotovo več pevskih društev (dve sta že sklenili udeležbo), ki bo na ljubljenevem grobu pela par njegovih umetvorov.

Pisec teh vrstic se je obrnil na županstvo v Tolminu s prošnjo za neke podrobnosti. Kakor hitro dobi odgovor — se začne s splošnimi pripravami.

Tržičanom bi se gotovo pridružilo tudi mnogo Kraševcev, Vipavcev, Goričanov, a tudi Bovčani, Kobaridci in sploh Sočani gotovo ne bi izostali. Z eno besedo: bil bi to slavnosten dan, kakoršnjega »Planinski raj« še ni videl!

»Aljažev dom« v Vratih — žrtev plazov. Kdo ni poznal krasnega »Aljaževoga doma« v Vratih pod Triglavom, najraje stavbe

»Slov. plan. društva«? Kdo se ne spominja otvoritve, ki se je vršila pred pred leti in na kateri so bili zlasti naši tržaški planinci in izletniki tako obilno zastopani.

In danes? Došla je brzotavka: **Aljažev dom v Vratih razdejan. Velikanski plaz z Rogica ga je uničil in odnesel.** Le vila dr. Šlajmerja, ki se letos zida in leži nekoliko nižje, je ostala nepoškodovana. Iz Ljubljane se je tukaj podal oddelek oared. društva S. P. D. na lice mesta in tako pričakujemo natančnejih podrobnosti.

To je hud udarec za »Slov. pl. društvo« kajti škode je nad 40.000 K. Uvede se takoj pomožna akcija z nabiranjem dobrovolnih doneakov da se prične z novo stavbo »Aljaževoga doma«. Obračamo se pa že danes do našega občinstva s prošnjo, da prisloži na pomoč »Slov. plan. društvu«, ki je s svojimi neumornim delovanjem storilo že toliko v prosep slov. turisticke ital. ter mu pripomore preboleti to nepričakovano katastrofo. Pr.

Zahvala. Podpisani odbor »Slovanske Čitalnice« se najiskrajše zahvaljuje vsem

Morilec Födransperg pred porotniki.

(Nadaljevanje včerajšnjega predpoludanskega zaslišanja.)

Na predsednikovo vprašanje, kje da je večerjal oni večer, je toženec odgovoril, da ve, da je večerjal, a da se ne spominja kje. Po večerji da je šel domov, kjer je bilo truplo vmorjene še nedotaknjeno.

Pre d.: A kaj ste potem storili?

To ž.: Napravil sem one omote, ker naslednji dan je imela priti Celičeva.

Pre d.: A prej ste morali razkosati truplo. Torej ste to storili v noči od sobote na nedeljo?

To ž.: Da. Sklenil sem razkosati truplo in kose kam skriti.

Pre d.: Torej ste truplo najprej slekli? Kaj ste storili z obleko?

To ž.: Najprej sem jo razrezal, a potem sežgal.

Pre d.: In vse to ste opravili v spalnici?

To ž.: Da.

Pre d.: Kaj ste potem storili s truplom, ko je bilo slečeno?

To ž.: Razrezal sem je na kose.

Pre d.: Z onim črnim lovskim nožem.

Tudi glavo?

To ž.: Vse.

Pre d.: Kaj ste najprej odrezali?

To ž.: Glavo.

Pre d.: Pa potem?

To ž.: Ne vem.

Na to je toženec povedal, kako je vse kose trupla zavlil v papir in napravil omote. Glavo da je zavlil v brisalko in v papir ter potem vse skupaj povil še z žico in špago. Špago in žico da je imel doma. Žico da je večkrat rabil, ker je delal kletke za ptice.

Pre d.: Torej tam v sobi ste imeli razkosano truplo umorjenke in v isti sobi ste potem vi spali?

To ž.: Ne, nisem pustil kosov trupla v spalnici. Nesel sem jih v obednico. Za tem sem se naslonil na okno, potem sem hodil gor in dol, ker nisem imel miru. Bil sem ves obupan radi dogodka. Spati nisem mogel. Nisem vedel, kam bi se djal. Bilo me je strah, bilo me je groza. Najraje bi bil pobegnil.

Pre d.: Kaj ste počeli v nedeljo?

To ž.: Ne spominjam se. Vem, da sem pušil, hodil po vrtu in vedno mialil na truplo umorjenke. Nameraval sem skriti vse skupaj zakopaje na vrtu.

Tu je toženec povedal, kako je nesel kovček s kosi trupla v klet, kako je še v soboto po noči opral stanovanje, in kako je v nedeljo popoldne okoli 4. ali 5. ure prišla k njemu Celičeva. Ta je ostala pri njemu pol ure. Vprašala ga je po oni ženski, a on ji je rekel, da je odšla v soboto popoldne. Rekel je tudi Celičevi, da mu je oni Carletto, njegov znanec in ljubimec one ženske, dal 200 K. Dal je od tega denarja 8 napoleon-dorov Celičevi. Potem sta šla s Celičevo večerjat v Barkovlje. Ko se je vrnil domov je nekaj časa govoril se sosedom Göttingerjem. Na to je šel v svoje stanovanje. Omot z razkosanim truplom je bil djal k peči in sklenil, da se jih iznebi.

Pre d.: Kako ste skušali to storiti?

To ž.: Ob 2. ali 3. uri po polnoči sem vzel omot z glavo, šel sem v mesto in vrgl omot v morje.

Pre d.: In potem ste šli spat?

To ž.: Spati nisem mogel.

Pre d.: A ko ste šli v mesto, niste mej potjo, in sicer pri rojanski cerkvi srečali policijskega agenta Sancina?

To ž.: Ne vem.

Pre d.: Sancin vas je videl, a pravi, da ni videl, da bi vi kaj nesli. Kje ste imeli glavo umorjenke?

To ž.: V roki.

Pre d.: In ste jo tako nesli po mestu?

To ž.: Da.

Pre d.: Po katerih ulicah ste šli?

To ž.: Ne spominjam se.

Ta je toženec povedal, kako je potem prišel domov in legel. A ni mogel spati. Premišljeval je, kako bi pobegnili, kako bi skril ostale kose trupla.

V nonedeljek zjutraj je šel od doma ob 7. uri. Šel je nato k nekemu trgovcu, da bi

onim, ki so na katerikoli način pomagali, da je naš zadnji zabavni večer tako lepo vspel. Posebno se moramo zahvaliti gospodični Milki Martelančevi, »Sokolskemu pevskemu zboru« gg. Mahkoti, Prunku, dr. Irgoliču in neumornemu g. akademiku Čoku za njihovo ljubeznivo sodelovanje in naklonjenost.

Vsem onim, ki so s svojo navzočnostjo ali na katerikoli način pokazali, da jim je mari napredek »Čitalnice«, se presrčno zahvaljuje!

O d b o r.
Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi še precejšnje število velikonočnih razglednic. Bližajo se prazniki; vsak zaveden rodoljub naj napiše voščila k praznikom na družbine razglednice. Posamejnemu v tem Čehe, ki rabijo v tacih slučajih izključno razglednico Šl. Matice! — Vsak trafikant bi moral imeti družbine razglednice!

Loterijske številke izžrebane dne 31. marca 1909.

Praga 58, 8, 10, 19, 72.
Lvov 46, 35, 18, 74, 3.

prodal nekatere predmete, ki da mu jih je bila Fabry požarila, ker jih ona ni več rabila. Celičevi je vrnil 40 K in tudi Bergerju 40 K. Povedal je na to, kako je bil aretovan, odveden na policijo in potem k sv. Justu. Ko so ga vprašali, če pozna ono glavo, je to tajil, ker se je nadejal, da bo mogel odvrniti od sebe sum. Priznal je, da je bilo onih 8 napoleon-dorov lastnina pokojne. Vse skupaj, denar in dragulje, kar je bil našel pri umorjeni, je bil skril v omaro.

Pre d.: Ko ste ranili pokojnico, je li kaj rekla?

To ž.: Ne pomnim. Slišal sem en krik.

Pre d.: Od katere strani ste jo zabodli prvokrat?

To ž.: Od spredaj.

Pre d.: Pa tudi od zadej?

To ž.: Ne vem, kaj sem storil.

Pre d.: A poleg tega, da je kričala, ni li pokojna Fabry rekla tudi kakšno besedo?

To ž.: Ne pomnim.

Pre d.: Se ni branila?

To ž.: Ne vem povedati.

Pre d.: Vas ni li tudi vgriznila?

To ž.: Ne vem.

Pre d.: Opraskala?

To ž.: Opraskala me je do krvi. Imela je dolge nohtove.

Pre d.: Se ne spominjate, da je pokojna Fabry, ko ste jo zabadali z bodalom vpila »Laissez moi! Laissez moi!«?

To ž.: Mej tem, ko sem jo zabadal, sem čul krik, potem se je ona zgrudila na tla in nisem slišal ničesar več. V grozni jezi nisem več vedel, kaj počnem.

Na to je bilo govora o nekem pismu, ki da ga je toženec pisal svoji sestri na Dunaj, proseč jo denarja, da bi šel v Ameriko. V tem pismu da je pisal sestri, da bo kradel ali moril, da le pride do denarja. Toženec je priznal, da je pisal to pismo v obupu, ampak to je bilo še pred 7 leti, in mej tem časom ni zakrivil ničesar. Povedal je, da se je nameraval oženiti s Celičevo in v hiši v Rojanu napraviti restavracijo. Vprašal je bil celo na oblasti dovoljenja za to, a ni mu bilo dovoljeno.

Pre d.: In radi tega ste rekli Celičevi: »Kaj hočejo, da grem kras, ali morit? V uradu ne morem več ostati.«

To ž.: Ne verujem, da bil jaz tako rekel: nisem nikdar imel namena krasti ali moriti.

Tu je toženec povedal, kako je bil ostal brez službe in kako ga je Celičeva potem vzdrževala s hrano in mu dajala stanovanje. Ponujala mu je tudi denar, a on ni hotel sprejeti. Obleke da je imel dovolj, stanovanje in hrano mu je dajala Celičeva, a več ni potreboval. »Jaz sem jako skromen človek« je dejal.

Priznal je, da je prej govoril z raznimi šansonetkami, a brez vsakega slabega namena in ne da bi jih bil iskal.

Pre d.: Je li res, da ste že dva meseca prej rekli Celičevi, da imate napraviti neko dobro špekulacijo?

To ž.: Ne pomnim.

Pre d.: In niste li odgovorili Celičevi, ko vas je vprašala, kakšna da je ta špekulacija, da so to vaše stvari?

To ž.: Ne pomnim.

Na to je toženec povedal, da je Celičevi zato lagal, da ga je neki znanec proail, naj sprejme na stanovanje ono žensko, ker je bila Celičeva ljubosumna.

Pre d.: Sekiro ste vi kupili meseca junija. Zakaj ste jo kupili?

To ž.: Mialil sem se oženiti s Celičevo in zato sem kupoval polgoma razne stvari.

Pre d.: Čudno, da ste kupili sekiro ravno tedaj, ko ste Celičevi govorili o neki dobri špekulaciji.

To ž.: Ne vem.

Pre d.: Ko ste šli k pokojni Fabry na stanovanje, jej niste rekli, da ste vitez?

To ž.: Da, to sem jej rekel.

Pre d.: To ste torej lagali. Kaj ste jej še rekli?

To ž.: Da sem upravitelj neke hiše v Rojanu.

Preds.: Ne, rekli ste jej, da ste lastnik nekake dvorca v Rojanu in da ste bogat.

Tož.: Nisem se hotel kazati revnega.

Preds.: Sicer ste pa morali vedeti, da je radi Celičeve, ne bodeste mogli dolgo pri sebi vzdržati pokojne Fabry.

Tož.: Jaz sem jo ljubil in sem namravaval ž njo odpotovati.

Preds.: A denar za potovanje?

Tož.: Hotel sem si ga poskrbeti s tem, da bi bil prodal kaj svojega.

Preds.: Zakaj ste pa storili, da je pokojnica vse svoje stvari prinesla na vaš dom?

Tož.: Zato, ker jih ni mogla pustiti v prejšnjem stanovanju.

Preds.: Ko vam je Celičeva v sredo, dne 22. julija posodila onih 40 kron, ste ji rekli, da jih jej bodeste vrnili v petek ali v soboto. Kako ste vedeli, da vam bo možno tiste dni vrniti denar?

Tož.: Rekel sem jej zato tako, da mi jih je raje dala. Rekel sem jej, da mi jih bo dal oni Karleto.

Preds.: Kako pa, da se je nahajalo bodalo pod vašim vzglavjem?

Tož.: Jaz sem imel bodalo vedno pod vzglavjem, ker je hiša jako na samem.

Preds.: Zakaj je pa bila sekira tik postelje?

Tož.: Ne vem, kako je to prišlo. Jaz sem namreč večkrat kaj delal doma, in nisem takoj popravil orodja, ki sem ga rabil.

Preds.: Pri vznožju postelje, na desni strani iste, je bila najdena stekleničica opijuma, kateremu je bilo primešano 20% morfija.

Tož.: To sem rabil proti zobobolu.

Preds.: Ampak 20% morfija! Veste, da je to strup?

Tož.: Bil sem temu že navajen, ker sem večkrat to rabil, tudi ko me je bolel trebuh.

Preds.: Pa ste to držali pri vznožju postelje?

Tož.: Ker bi se na solcu lahko pokvarilo, sem postavil v senco posteljinega vznožja.

Preds.: Vi ste si večkrat naročali knjige in muzikalije. Plačevali ste to na obroke, a da ste mogli plačevati, ste celo zastavljali razne predmete.

Tož.: Da, res. Knjige so mi vedno dopadle. Sicer sem jaz doma vedno študiral in nisem pohajkoval po ulicah.

Preds.: Preidimo k dogodku. Vi ste pok. Fabry zadali 14 ran. Zdravniki so na skupaj sestavljenem trupu konstatovali, da je bilo vmorjeni še za življenja zadanih 8 težkih ran, od katerih tri smrtne rane, in pa 4 manjše rane po rokah, katere si je pokojna provročila, ko se vam je branila; drugi 2 rani sta bili zadani po smrti. Sedaj vas vprašam: se niste li mogli znebiti te ženske na drugi način, nego da ste jo tolikrat zabodli s tako ostrim in spičastim bodalom?

Tož.: Ko me je ona tako psovala, in to na način, da so drugi ljudje, ki me poznajo, to slišali, in ko mi je pljuvala v obraz in me po obrazu praskala, sem izgubil pamet in nisem vedel več, kaj počnem.

Preds.: Vendar ste vedeli, kje da je bodalo, ker ste ga vzeli v roke.

Tož.: Bil sem tako razkačen, a bodalo je bilo tako blizu mene.

Preds.: A mi vemo, ker so izpovedale priče, da se je vaša žrtev branila; o tem priča tudi dejstvo, da ste bili vi opraskani. Priče pripovedujejo tudi, da so slišale, kako je ženska vpila: „Laissez moi!“ (Pustite me.)

Tož.: Jaz se ne spominjam.

Preds.: Ampak imamo priče.

Tož.: No, če so priče, ki to pravijo, potem bo to res. Jaz ne tajim, nočem ničesar tajiti.

Preds.: Zakaj ste se pa preoblekli, ko ste pozneje odšli od doma?

Tož.: Ne vem, Sicer sem pa vedno hodil iz hiše v sivi obleki.

Preds.: Četrť ure po dogodku, ko ste odšli od doma, ste rekli vašemu sosedu Koczarowakemu v nemškem jeziku: „Če se stori komu kaj dobrega, se za to dobi hudo!“ Torej ste mislili, da ste pokojni Fabry, s tem, da ste je umorili, storili dobro?

Tož.: Moral sem nekaj reči.

Preds.: Ni bilo treba, da rečete prav ničesar. Čemu ste govorili o tem?

Tož.: Tako, ker je Koczarowski vedel, da imam doma eno žensko.

Preds.: To dokazuje, da ste bili po dogodku popolnoma mirni in pri zavesti, ne pa da ste bili popolnoma izven sebe, kakor trdite sedaj.

Tož.: Jaz nisem vedel, kaj govorim.

Preds.: No, potem ste šli na redarstveno stražnico in redarju Vadanjelu, ki je bil tam, ste rekli: Jaz imam doma deklo, katero hočem odsloviti, a ona noče iti.

Tož.: Res. Prosil sem, naj bi šla policija na moj dom in jo siloma izgnala.

Preds.: Vi niste rekli, naj bi šla policija na vaše stanovanje. Rekli ste le, da vaša dekla noče iti od vas, a redar vam je povedal, da če nima vkaza od svojih viših, ne more on poseči vmes. Svetoval vam je celo, da se za to obrnete na urad za služkinje na policiji. No, vi ste s tem hoteli le skušati teren: zvedeti namreč, če se je že kaj zvedelo o kričanju v vašem stanovanju, da ste se potem znali ravnati, in da zveste, če vam bo mogoče iznebiti se trupla umorjenke.

Tož.: Bil sem res v skrbeh, ampak ne za-še, temveč radi dragih oseb, na katere

bi padala sramota, ko bi se zvedelo, kaj sem storil. Na primer radi gospe Celičeve, ki mi je storila mnogo dobrega, in pa posebno me je skrbelo (ihče) radi sramote, ki bi s tem zadela moji dve hčerki.

Preds.: Pustimo hčerki, ki jih tu tolikokrat omenjate, na miru. Vi ste pa jako malo skrbeli za vaše hčerki: odkar ste v zaporu, jima niste pisali niti ene same vrstice. Sicer ste vi aploh jako malo skrbeli za vašo družino: ko vam je umrla žena, jo je morala občina na svoje stroške pokopati. Ravno tako vzdržuje kostanjeviška občina tudi obe vaši hčerki na svoje stroške. Torej niste vi prav nič mislili na vaše hčerke.

Tož.: O pač! Mislim sem in mislim na njih noč in dan. A kaj sem hotel? Iz ječe jima nisem mogel pisati. Skrbeli za njih vzdrževanje pa tudi prej nisem mogel, ker sem bil brez službe.

Preds.: No, pustimo to. Razumete lahko sami, da je čudno, da človek, ki je vmoril človeka, gre takoj zatem govoriti s Koczarowakim na način, kakor ste govorili vi.

Branitelj odv. Petronio: Prosim gospod predsednik, to so dedukcije, o katerih mislim...

Preds.: To so dejstva, ki izhajajo iz procesa in jaz imam tu pravico napraviti opazko. Sicer pa predsedujem jaz.

Branitelj: A sem tudi jaz tukaj.

Preds. tožencu: Priče pravijo, da je ono kričanje napravilo nanje vtis, kakor bi bila ona ženska zahtevala od vas denarja in vam grozila, da, če jej ne daste denarja, gre na policijo.

Tožencu: Da, hotela je imeti 250 frankov.

Preds.: Neka priča trdi, da je slišala vpiti pokojnico, potem kakor nekak boj, pretep, potem krik in slednjčt vaš glas. Govorili da ste francosko.

Tož.: Ne vem. Ne pomnim. Bil sem ves izven sebe.

Nato je predsednik prekinil zasliševanje toženca in je odgodil do 5. ure zvečer. Prej pa je še toženčev branitelj zahteval, da se konstatira, če je toženec onko pismo svoji sestri pisal še leta 1903.

V popoldanskem nadaljevanju razprave, ki je trajalo do preko 8. ure, je predsednik do 6. ure in pol še zasliševal obtoženca. Nato so bile prečitane nekatere listine in slednjčt je bila zašilšana ena priča in sicer gospa Karolina Podlogar, pri kateri je pok. Fabre stanovala, predno je šla s Pöiranapergom v Rojan. Vseh prič je 28, a morda še katero predlaga branitelj.

O včerajšnjem popoldanskem nadaljevanju razprave prinesemo naslednje poročilo v posebni izdaji, ki izide danes ob 3. uri popoldne.

Naše gledališče.

Kakor opstovano naznanjeno, slavi ga. Danilova v nedeljo svoj častni večer in beneficij. Povedati o tej priliki, kaj je gospa Danilova za slovensko umetnost sploh in za naše gledališče posebej, je tu odveč, kajti vsem je znano, da slovi gospa Danilova kakor ena najboljših jugoslovanskih dramatičnih umetnic, ki je priznana kakor taka toliko v Ljubljani kolikor v Zagrebu in v Belemgradu. Zato si je naše gledališče vedno štelo v visoko čast, da gospa Danilova že leto dni deluje pri nas. Da si ta umetnica radi nedostatkov našega odra in ensembela ni imela Bog ve koliko prilike, da bi se izkazala v svojih paradnih vlogah in pokazala vso svojo tvorilao silo, vendar je ni vloge, in niti najmanjše epizodice, ki ne bi ostala občinstvu za vedno v spominu, čim je kakor interpretinjo videl gospo Danilovo. Vestnost v velikem in malem, to je glavna krepost te umetnice. Zato se je tudi omilila vsemu našemu občinstvu, ki jo v resnici smatra poleg g. Verovška za neobhodno potreben steber našega gledališča.

Za svojo beneficij si je gospa Danilova izbrala duhovito burko: „Nelly Rosier“ (Njegova hišna od Bilhauda in Henequina). Ta komedija nudi mnogo zabave in smeha in občinstvo gotovo pride tega dne v velikem številu umetnici na čast in konečno tudi samo sebi.

Tržaška gledališča:

VERDI. Danes Straussova muzikalna drama „Salome“.
FENICE. Danes je tu običajna predstava cirkusa Besini.
EDEN. Danes ob 8:30 zvečer se uprizori v tem gledališču popolnoma nov vsopred.
GLEDALIŠČNA DVORANA „APOLLO“ ulica Domenico Rossetti 4. Marijonetiščična družba. — Danes (četrtek) predstava ob 5. uri in pol.

Društvene vesti.

Članom „Delavskega podpornega društva“ se naznanja, da se bo vršil v nedeljo dne 4. aprila ob 4. uri pop. v sokolski dvorani izredni občni zbor.
Na dnevnem redu je edina točka: Sprememba pravil.
Telovadno društvo „Sokol“ v Tratu najuljudneje vabi na V. družabni večer. ki se bo vršil v soboto dne 3. aprila 1909 v veliki dvorani „Nar. doma“ v Trstu. Iz prijaznosti sodeluje gospa Štularjeva, brat Jože Prunk in brat Delak.

Velika prilika za Velikonoč. praznike!

Blizu gostilne „All' Antico Ussaro“

Usojam se naznaniti cenjenim družinam, da sem nakupil od neke češke tovarne

veliko zalogo zgotovljenih oblek

v ulici Arcata šte. 1, blizu gostilne „All' Antico Ussaro“

Imam tudi VELIKO IZBERO moških, deških in otroških oblek z veliko zalogo blaga zadnje novosti po jako zmernih cenah.

Nihče naj ne zamudi te edine prilike!

Table with 2 columns: Moške obleke, Doške, Otroške, Hlače za delavce, z blaga, Blago za obleke. Prices listed in Kron.

Udani VITTORIO PISCUR.

Blizu gostilne „All' Antico Ussaro“

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Caserma.

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbor drog, barv, čopišev, pokosti parumov, ša. mlo. — Zaloga mineralne vode voska za parkete, na mrzlo pripravljenege sirupa, tamarinda, malinevea itd. itd.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

TRVĐKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(zraven Restavracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke

in površnike za moške, perilo i. t. d.

Najdogovornejše cene.

Edini v Trstu.

Edini v Trstu.

Cine-Music-Hall-Mondial

ulica dell' Istria šte. 6 (Hrib sv. Jakoba)

Žive in govoreče slike.

Od 31. marca do 2. aprila sledeči veleinteresanten program:

Tat opija, fantazija. Zločinska ljubosumnost, drama. — Cine Music, Ob mesečnem svitu. — Stričeva palma, komično.

Ugodna prilika! Nova prodajalnica manufakturnega blaga

Eugenio Della Torre

prej agent tvrdk F. CASTELLITZ e Successori G. SCANTIMBURGO Trst, ulica Stadion 11, tik pekarnice Covacich.

Novi dohodi za pomladansko sezono.

Perkal, zefir, platno, Oxfordt za moške srajce, volneno blago, triž, blago za pohištvu, in zavese.

Velika izbira perila za poročenke. CENE, DA SE NI BATI KONKURENCE.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Priveja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rake; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence. Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo HENRIK STIBELJ in drugi.

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV

... Velika ... zaloga jajc

štajerskih, istrskih in furlanskih po konkurenčnih cenah. Specijalitetu za hotele, restavracije, gostilne, mlekarne in prodajalnice kolonijalnega blaga.

TRST, ul. S. Giovanni 8

Postrežba na dom. — Dnevni dohodi.

Advertisement for F. Pertot, urar I. vrste, Trst, ul. delle Poste 9. Includes a small illustration of a watch.

Društveni pevski zbor nastopi pod vodstvom pevovalca brata Mahkote. Vojaški orkester c. in kr. pešpolka št. 97. Začetek točno ob 9. uri zvečer.

Vstopnina za člane 60 st. za nečlane 1 krono. Po oficijelnem programu bo svobodna zabava. Nazdar!

Veselični odsek.

Darovi.

V počestitve spomina blagopokojne g. Bremic darovalo je „Novo konsumno društvo“ v Barkovljah 5 K za moško podružnico družbe sv. Cir. in Met. na Greti.

V počestitve spomina pokojne Josipine Vavčec se je nabralo v gostilni g. Furlana pri Sv. Jakobu K 10'30 st. za moško podr. sv. Cirila in Metoda.

Za isto podružnico se je nabralo o priliki prvega spomladanskega izleta „Koperčanov“ v Dekani pod geslom „Sloga jači nesloga tlač!“ K 7'22 st.

Te svote brani uprava.

Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je nabrala vesela družba v kavarni „Minerva“ dne 19/3. K 1'20. Iskrena hvala. (Densr brani uprava).

„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ so dalje poslali gg. in sicer po 50 K: Ljublj. kreditna banka in Ivan Nabernik, c. kr. sodni svetnik v p. v Ljubljani; 40 K Posojilnica v Gornji Radgoni; po 20 K: g. M. Seidl Novomesto, dr. Sava c. i. kr. štab. zdravnik Zagreb, in Viktor Vesel, c. kr. notar Trst; po 10 K: Jos. Boncelj posestnik, Železniki, Ant. Hrast, c. kr. učitelj Trst, Leop. Jonko, Bovec, Franc Knaflič, Šmartno pri Litiji, dr. Mat. Murko, vseučiliški prof. v Gradcu, dr. Mat. Schmierman, zdravnik, Raichenburg, dr. Jos. Serbec, advokat Celje, dr. Val. Stempihar, advokat, Kranj, M. A. Ternovec, c. kr. dvorni svetnik Dunsj in dr. D. Treo odvetnik, Gorica; po 6 K: Dr. R. Pipuš, advok. Maribor, dr. L. Schegula adv. Novomesto in dr. Fran Kropivnik c. k. prof. Ljubljana; po 5 K: dr. J. Barle, c. kr. notar Kozje, Jos. Gerdešič c. kr. dvorni svetnik, Novomesto, dr. Karl Glaser ces. kr. prof. v p. Dunaj, Fr. Ka. Goli Idrija, F. Hmelak, Lokavec, dr. E. Horvat c. k. notar Brežice, Ant. Jugovic Krško, L. Mikusoh Ljubljana, dr. Vl. Pertot Dunaj, F. Ka. Petek Ljubno v Sav. dol. Rudolf Pevec Mozirje, And. Podhostnik župnik na Rečici v Sav. dol., dr. A. Paznik c. kr. notar Novomesto, Henrik Schreiner ravnatelj Maribor, I. Vončina mag. ravnatelj Ljubljana in J. Zupar, župnik Dolina pri Trstu; 4 K: Ant. Šantel Gorica; po 3 K: Dr. I. Hizelberger Brežice, Frid. Kukovič župnik Dobrna, Ing. I. Šega Bruk a M. in L. Škerlj prof. Novomesto; po 2 K: H. Angerer dekan Celovec, Ing. Bol. Bloudek Kranj, Ant. Kolar župnik pri sv. Ilju, J. Medica St. Peter na Kr., Fr. Omeraa Kranj, Fr. Rus, Bled, Matilda Sebenikar na Unca, dr. Fran Vončina Krško in R. Izdolšek adjunkt na Grmu. — Skupaj 432 kron.

Nar. delav. organizacija. Zaupniki skupine železničarjev južne in državne železnice imajo danes zvečer važen sestanek ob 8. uri v prostorih Organizacije. Naj nihče ne manjka!

Vesti iz Istre.

Pevsko bralno društvo „Svoboda“ pri sv. Antonu pri Kopru bo imelo na binkoštni ponedeljek svojo narodno veselico s petjem, deklamacijami, igro, godbo in plesom. Pripróča se bratskim društvom, da bi nam prihitela na pomoč s prijaznim sodelovanjem.

Vesti iz Kranjske.

Umri je v torek v Ljubljani po dolgi, mučni bolezni mestni učitelj in hišni posestnik g. Fran Bahovec. Pokojnik je bil rojen leta 1849 v Višnjigori. Službovati je pričel l. 1872 ter bil skoro ves čas v Ljubljani.

Detomor. 25-letna dekla Ivana Novak iz Starega trga, občina Trebnje, je svojega otroka takoj po rojstvu umorila na ta način, da mu je z roko usta in nos tako dolgo tiščala, da je bilo dete mrtvo. Truplo je zakopala v gnoj v hlevu. Izročili so jo sodišču.

Vsled ogromnih plazov je poginilo minoli teden v radovljiskem in kranjskem okraju rad 40 glav divjačine.

Na c. kr. vavčnici so v torek radi ošpic zaprli I. in II. razred dekleške in I. razred deške štirirazrednice. Razreda ostaneta zaprta do velikonočnih praznikov.

Vesti iz Štajerske.

Umorstvo. — Neki tridesetletni fant je v Modriču na Pohorju blizu Oplotnice v kuhinji umoril z ožem 11-letno šolarico Marijo Hribnik. Morilec je zbežal v Pohorje.

Mlada samomorilka. 16-letna hčerka občinskega tavnika v Bruku ob Muri, Hermina Tiel, se je 28. marca opoludne ustrelila s 7 mm revolverjem v desno senco. Kroglja je obtičala v glavi. Nesrečno dekle je drugi dan umrlo. Vzrok temu žalostnemu činu ni znan.

Otrpnenje tavnika se je pojavilo med moštvom celjake garnizije. — Umrli sta že dva vojaka.

Posojilnica na Vranskem pri Celju je imela v minolem poslovnem letu 11.000 K čistega dobička. Od te svote podeli glasom sklepa občnega zbora dne 22. marca t. l. 6000 K v dobrodelne namene.

Mali oglasi.

Primerno službo išče upokojeni orožniški suražmojster tudi na deželi. Ponudbe pod „POSTENOST“ na Inser. oddelek Edinosti. 624

Ugodna prilika Radi odpotovanja proda se nov šivalni stroj „SINGER“, ulica Malolica 10, II. desno. 626

Iščem dva krojaška pomočnika. Klemenič, via Lavatoio 5. 625

Išče se vrtnar Slovenec, Naslov pri Inserat. oddelku Edinosti. 627

Službo želi premeniti izurjen kontorist, dober računar ter več knjigovodstva in ko-responderce v slovensčini in nemščini. Vstop lahko takoj ali pa pozneje. Češnje ponudbe se prosí pod šifro „H. M. 17“ poste restante, Gorica. 612

Malo zemljišče za zidanje na jako lepem kraju se proda. Naslov pri Inseratnem oddelku Edinosti. 616

Školjo-Vrdela 218 hiša na prodaj, pet prostorov, 600 klaf. zemlje. 617

Zaloga masla iz štajerskih, kranjskih in vipavskih hribov, kakor kuhane in sveže gnjati, praške, graške in kranjske najfinejše klobase ter dunajske, štajerske kokoši in Poularda, po najnižji ceni. — Ivan Sušan, Via Caserma 13. (519)

Zaloga vipavskega in istrskega vina od 24 do 28 kron od 56 lit. naprej. Anton Kette Oršine št. 169. 14

Trgovski pomočnik, vešč v trgovini z mešanim in špecijskim blagom išče službo v kakem skladišču. Govori hrvatsko, slovensko, ter nekoliko italijansko in nemško. Nastop takoj. Naslov pri Inseratnem oddelku Edinosti. 590

Za Velikonočne praznike pripravim mojo pekarno v ulici Sette Fontane št. 1. Sprejemam vsakovrstno pecivo; prodajam najfinejšo moko iz prvih mlinov. Posebnost: pince in presnici. Udani Anton Pahor. 618

ANTON SKERL mehanik, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg štey. 11 Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“ Napeljava in zaloga električnih svončkov, luči in prodaja gramofonov, sonofonov, in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna delavnica za popraviljanje živ. strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah. TELEFON štey. 1734.

Tovarna železa za zgradbe in artistične predmete TH. DEUTSCH, Graz

sprejme po jako zmernih cenah toliko za tuzemstvo kolikor za inozemstvo vsakovrstna fina dela kakor n. pr. železne ograje, štedilne peči, vsake vrste dela v železu za zgradbe, kakor tudi železna okna in železne rouleau.

Automobilisti in motociklisti pozor!

Giuseppe Colonna, Trst Specijaliteta vulkanizovanih poprav na pnevmatikih Lastna delavnica: Ulica Acque št. 4 Vulkanizovanje, moja lastna specijaliteta, lastno izdelovanje Antiderapantov iz usnja in Caoutchouc-a, pokritja z gladkim gumijem, plakete in poprave z elastiko na počenih ali prezevanih pnevmatikih vsake znamke. Poprave se izvršujejo točno in solidno ter se zajamčijo. CENE ZMERNE.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. (Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952 Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/4 % Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja na vključbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoludne in od 3.—5. popoludne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Jma najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svoje decu. Poštno-hranilnični račun 816'004

.. Eugenia Cossovel ..

prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex A. G. Salom) časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. klijentom, da je odprla v ulici delle Poste št. 6 Prodajalnico novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov. Aparati reprodukerji vseh zistemov. — Potrebščine. — Čiščenje in poprave. — Pečati in table. Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče fini in navadni iz najboljših tovarn. — MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. — Telefon 6-82.

Spomlad. novosti

izgotovljenih oblek za dame gospode in otroke Bohinec & Co. Via delle Torri 2 TRST Via S. Lazzaro 17 (za cerkvijo sv. Antona novega) Obleke po meri. Točna postrežba. - Velikanska zaloga. - Najnižje cene.

Restauracija Alla città di Francoforte, Trst ul. Molin Piccolo št. 17 KOSILA in VEČERJE v abonementu in alla Charte Kosilo in večerja, mesečno K 40.— Samo kosilo „16.— Steinfeldsko pivo prve vrste. Istrsko vino, opolo, bele briško in štajersko. FRAN HEINRICH.

Mad 40-leten vepok PASTIGLIE PRENDINI od ogoluzjene slatke škorje značitelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu Počasnica s kolajnzami in diplomo Zdravniško priporočana pri grlebow, kašlja hripavosti, kašaru. Podeljuje prvo in v govornikom čist glas. Zaloga v lekarni PRENDINI in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi. Pasiti je na nepočitna ponarejanja ZAHTEVAJTE VEDNO „PASTIGLIE PRENDINI“.

ROKAVICE prve vrste iz usnja in blaga po jako zmernih cenah v PRODAJALNICI ROKAVIC A. SUBMANN Trst, Corso 19 - Ustan. leta 1865.

Bogomil Pino bivši arar v Sezani ima svojo novo prodajalnico v TRSTU ul. Vinc. Bellini 13 nasproti cerkve svet. Antona novega Vskovrstne verižice po prvih tov. ceni

Restavracija Aurora Trst, ul. Giasue Carducci 13 Trg S. Giovanni Vsa večer od 7. do 12. ure zvečer KONCERT V nedeljah in praznikih MATTINE od 10. prep. do 1. pop. in od 4. do 11. Svira dobroznano društvo „SLAVUO“ stotječje in 6 gam in 3 gospodov v kostumih, pod vodstvom gosp. V. REBERSKEGA, natisč. povabljeni iz Nemčije. — Gostilna je praskrbljena z izvrstno italijansko in cesko kuhinjo, kakor tudi z izvrstnim tuzemskim in tuzemskim vinom. Sprejeto se ustroja na kosilo in večerje po zmernih cenah. Zajetek po 28 stotink. V sadi, da me slavno občinstvo počasti v obličen stavilni pripravah sli niani. Giovanni Casuttii, poslovođa.

Zaloga porešk. vina Trst - Ul. Coronco 3 - Trst (LASTNI IZDELEK) iz kleti g. Sebastiana Sbisá izbrane vrsti. Posebno vino za družine. Prodaja na drobno in na debelo. POSTREZBA NA DOM. Teran . . po 48 stotink liter. Belo vino po 64 stotink liter.

Aurelio Herbig Civilni geometer. — Avtorizovani zapriseženec Trst, Corso štey. 30 sprejme merenja, ekakorporacije, instalacije isl. splošno vsa geometrična dela.